

21. Satanovska L. (2015). Formuvannya profesiinoi vidpovidalnosti maibutnikh menedzheriv osvity v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu [Formation of professional responsibility of future managers of education in the conditions of higher educational institution]. Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya: Pedahohika. № 1. S. 65–70 [in Ukrainian].
22. Sotsiolohiia : terminy, poniattia, personalii : navch. slovnyk-dovidnyk [Sociology: terms, concepts, personalities: textbook. dictionary-reference book]. / uklad. : V. M. Picha, Yu. V. Picha, N. M. Khoma ta in. ; za zah. red. V. M. Pichi. 2-he vyd., stereotyp. Lviv, 2002. 480 s. [in Ukrainian].
23. Odpowiedzialność zawodowa dziennikarzy [Professional liability of journalists]. URL: <http://prasaimedia.pl/odpowiedzialnosc-zawodowa-dziennikarzy/> [in Polish].

Diachenko M. D. Professional responsibility in the context of forming the professionalism of future journalists

The article reveals the content and essence of the concepts "journalistic professionalism" and "professional responsibility of a journalist". The specifics and parameters of formation of professional responsibility of the future journalist are outlined. Internal and external factors influencing the responsibility of the individual are identified. The scientific discussion on the problem of formation of professional responsibility of future specialists in the process of studying in higher education institutions is highlighted. Emphasis is placed on the role of social responsibility of the media for the quality of content and the formation of public opinion in society. It is noted that the development of civil society largely depends on the professionalism and professional responsibility of the personality of each specialist, including the journalist. It is emphasized that the mood, thoughts, position and consciousness of the masses on socially important issues depend on the activity of the mass media. It is emphasized that in the information society the role of professional responsibility of mass media representatives as a social institution is determined. The dynamics of development of ideas of future journalists about the components of journalistic professionalism is given.

The results of several stages of the survey were presented, which showed quantitative changes, which confirmed the qualitative changes in the perceptions of students majoring in 061 "Journalism" about the professional responsibility of the journalist. Attention is drawn to the fact that under the influence of media technologies a new type of journalistic professionalism is being created. Today a journalist must be not only honest, responsible, competent, cultural, highly moral, sociable, but also a creative person able to compete in market relations. Prospects for Ukraine's integration into the European communication space determine new requirements for the professional training of future journalists, and the current level of socio-economic development of Ukraine requires from media professionals competitiveness and a high level of professionalism and professional responsibility.

Key words: journalism, future journalist, professionalism, professional responsibility, professional training, development, formation.

УДК 364(477):303.444

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.81.18>

Євдокимова І. А., Бутиліна О. В.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В УКРАЇНІ: СПРОБА ПРОГНОЗУВАННЯ

Стаття присвячена огляду можливих тенденцій розвитку соціальної роботи в Україні в майбутньому. Автори надають стислий огляд головних етапів розвитку соціального прогнозування на Заході, а також методів, які можуть бути застосовані для розроблення соціальних прогнозів: опитування, екстраполяції та моделювання. У статті здійснено спробу застосувати деякі з них для окреслення стану соціальної роботи в майбутньому.

На основі аналізу думок різних авторів щодо професій майбутнього у статті з'ясовується місце соціальної роботи серед них. У статті зроблено висновок, що соціальна робота не зникає у суспільстві майбутнього, але окремі її напрями можуть певним чином трансформуватися під впливом розвитку інформаційних технологій, а також вочевидь можливе виникнення зовсім нових напрямів у відповідь на потреби людей інформаційного суспільства. Крім того, зроблено висновок, що в суспільстві майбутнього безперечно залишаться види професійної діяльності, в яких роботи або інформаційні технології не зможуть повністю замінити людину та спілкування з нею та які спрямовані на вирішення проблем, що постійно супроводжують людство (соціальна нерівність, ізоляції, виключення тощо). Саме до таких видів професійної діяльності належить і соціальна робота.

Застосування методу екстраполяції дало змогу авторам встановити також певні тренди у чисельності соціальних працівників в Україні. Статистичні дані вказують на те, що приблизно з 2015 до 2019 року відбувається певне скорочення фахівців із соціальної роботи в Україні, зокрема, тих, хто працює із сім'ями, дітьми та молоддю. Звернення до державних нормативно-правових документів дало змогу авторам зробити висновок про появу з 2019 року іншої тенденції – збільшення кількості соціальних працівників в Україні під впливом принаймні двох головних чинників: реформи з децентралізації та COVID-19.

Ключові слова: постіндустріальне суспільство, інформаційне суспільство, соціальне прогнозування, прогностика, методи соціального прогнозування, соціальна робота.

У багатьох суспільствах, у тому числі й в Україні, на тлі загострення соціальних проблем, збільшення чисельності вразливих верств населення, індивідів та груп, які неспроможні самостійно впоратися зі складними життєвими обставинами, надзвичайно актуальною є соціальна робота як особливий напрям професій-

ної діяльності. Але в умовах трансформації суспільства, його переходу до постіндустріальної, інформаційної стадії, або до “третьої хвилі” в суспільному розвитку, одним із питань, яке цікавить усіх, чия професійна діяльність пов’язана із соціальною роботою, є питання, чи буде ця професія актуальною й надалі.

Вивченню різних аспектів стану соціальної роботи в майбутньому присвячені публікації Т. Семігіної, Г. Слосанської, О. Карпенко та інших. Водночас слід відзначити, що праці цих науковців зазвичай зосереджені на розгляді особливостей підготовки майбутнього соціального працівника або новітніх напрямів соціальної роботи. Публікації ж, які би були присвячені розгляду макротенденцій розвитку соціальної роботи в інформаційному суспільстві або в українському суспільстві в середньостроковій перспективі, майже відсутні.

Мета статті – спрогнозувати можливі тенденції розвитку соціальної роботи в Україні в умовах становлення інформаційного суспільства.

Прагнення пізнати майбутнє закладено в самій природі людини. Протягом усієї історії люди намагалися передбачити майбутні події. З розвитком науки майбутнє стає предметом також і її вивчення. При цьому ХХ та ХХІ століття стали не тільки періодом суттєвого сплеску інтересу до майбутнього, становлення власне наукових досліджень майбутнього, але й певного розчарування в них. Саме з другої половини ХХ століття в багатьох країнах здійснюється розроблення нових дисциплін – прогностики і футурології, що покликані займатися вивченням майбутнього та які деякі автори вважають “самостійними течіями соціологічної думки” [2; 9].

Зазвичай виокремлюють такі етапи в розвитку прогнозування на Заході. Перший пов’язують із появою на початку ХХ століття нової науки – футурології як науки про майбутнє. Однак із середини ХХ століття серед науковців поступово поширюється переконання в тому, що, на відміну від “науки про минуле” (історії), “науки про майбутнє” в принципі бути не може. Приблизно в 1960-х рр. вчені стали більше схилитися до можливості створення науки про прогнозування, яка одержала назву “прогностика”. Її предметом виступає прогнозування як різновид наукових досліджень, його теорія та методологія.

Другий етап у розвитку прогнозування на Заході пов’язують із проведенням прогностичних досліджень, появою безлічі дослідницьких прогностичних центрів, розробленням методологічних питань прогнозування та певним “бумом прогнозів”.

1970–1980-ті рр. стали періодом створення різних футурологічних асоціацій, а також розроблення відомих футурологічних концепцій. Саме в цей період з’являються концепції постіндустріального суспільства Д. Белла [1], суспільства “третьої хвилі” Е. Тоффлера або інформаційного суспільства [12]. У своїх працях ці автори виокремили такі риси суспільства майбутнього, як зростання впливу знань, науки, дезінтеграція, децентралізація, зростання значення сфери послуг, індустрії дозвілля тощо. Ці автори дали суттєвий поштовх для розвитку теорії та методології соціального прогнозування, а також запропонували концепції, які виявилися виправданими часом та й досі є основою для аналізу соціальних процесів.

В арсеналі сучасної прогностики є досить багато методів, які можуть бути застосовані для розроблення соціальних прогнозів. Найчастіше говорять про три групи методів: методи опитування, методи моделювання та методи екстраполяції. Методи опитування орієнтовані переважно на збирання та узагальнення думок експертів щодо особливостей розвитку та стану в майбутньому досліджуваного явища. Методи екстраполяції застосовують для розроблення трендових прогностичних моделей соціальних об’єктів та для оперування з ними з метою розроблення, як правило, короткострокових та середньострокових прогнозів. Головна особливість трендових моделей полягає в тому, що вони є моделями процесів, тобто відображають зміну станів або характеристик об’єкта протягом певного часу та не враховують фактори (окрім часу), під впливом яких ці зміни здійснюються. У прогностиці розроблені різні класифікації екстраполяційних моделей, у межах яких прийнято виділяти неформальні та формальні моделі, лінійні і нелінійні; логістичні, експоненційні та інші моделі. До методів власне екстраполяційного прогнозування, наприклад, В.Я. Матвієнко у роботі “Прогностика” відносить методи якісного та кількісного екстраполяційного прогнозування [7].

Спробуємо застосувати деякі з цих методів для розроблення прогнозу щодо стану соціальної роботи в українському суспільстві в майбутньому.

Для визначення стану соціальної роботи в інформаційному суспільстві проаналізуємо думки філософів та науковців, які намагалися скласти переліки професій майбутнього. Так, наприклад, в одному з випусків відомого на Заході журналу *Futurist* за 1984 р. автори відзначили, що в майбутньому можуть з’явитися такі нові професії, як аналітик у галузі благодійництва, дитячий адвокат, консультант із проблем алкоголізму, консультант зі здорового способу життя, працівник на “телефоні довіри”, порадник у справах пенсіонерів, помічник із домогосподарства, проблемолог, сімейний посередник-терапевт, співробітник реабілітаційного центру, соціопсихолог, соціоеколог, які, на наш погляд, хоча й не мають безпосередньо назви “соціальний працівник” або “фахівець із соціальної роботи”, але за змістом мають спільні риси із соціальною роботою [3, с. 155–158]. У цьому ж журналі за 1991 рік у статті, яка базується на даних Міністерства праці США, до найбільш перспективних 50 професій США були віднесені консультант служби соціального захисту (15 позиція), працівник гуманітарних служб (20 позиція), співробітник служби зайнятості, інтерв’юер (26 позиція), власне соціальний працівник (45 позиція). Отже, ми бачимо, що соціальна робота посіла певне місце серед професій майбутнього, на думку науковців кінця ХХ століття, і сучасна ситуація підтверджує правильність їх прогнозів [3, с. 244–247].

Попередній аналіз опублікованих на початку XXI століття в україномовному, російськомовному та англomовному сегментах мережі інтернет переліків професій майбутнього дає змогу висловити припущення, що досить часто до цих переліків автори включають професії, які пов'язані з використанням інформаційних технологій (веб-дизайнер, програміст, дизайнер віртуальної реальності, віртуальний екскурсовод, куратор персональних даних тощо) [8]. Що стосується професій соціальної сфери, то до перспективних через 15–20 років автори іноді відносять ті, які досить близькі сучасній соціальній роботі та дають змогу спростити комунікацію людей з новими інформаційними технологіями або з “просунутими” сучасниками та представниками інших культур, такі як: соціальні модератори, медіатори соціальних конфліктів, спеціалісти з адаптації до роботи в інтернеті, спеціалісти з адаптації мігрантів, спеціалісти з краудсорсингу для вирішення суспільних проблем тощо [11].

Отже, аналіз думок різних авторів щодо професій майбутнього дає нам змогу припустити, що соціальна робота не зникне в суспільстві майбутнього, але окремі її напрями можуть певним чином трансформуватися під впливом розвитку інформаційних технологій, а також вочевидь можливе виникнення зовсім нових напрямів у відповідь на потреби людей інформаційного суспільства. До цього слід також додати те, що в суспільстві майбутнього, безперечно, залишаться галузі та види професійної діяльності, в яких роботи або інформаційні технології не зможуть повністю замінити людину та спілкування з нею та які спрямовані на вирішення проблем, що постійно супроводжують людство (наприклад, проблема соціальної нерівності, ізоляції, виключення тощо). Саме до таких видів професійної діяльності належить і соціальна робота.

Застосування методу кількісної екстраполяції для визначення тенденцій розвитку соціальної роботи в Україні є доволі проблематичним, адже дані щодо, наприклад, кількості власне фахівців із соціальної роботи не надаються у відкритих базах даних, наприклад, Державної служби статистики, Міністерства соціальної політики тощо, або надаються у прихованому вигляді – як такі, що містяться в інших категоріях. Тому аналіз таких даних для встановлення тенденцій щодо розвитку соціальної роботи в Україні слід доповнювати застосуванням інших методів, зокрема методів якісної екстраполяції, в тому числі методу історичної аналогії, коли здійснюється зіставлення двох аналогічних за природою аналітичних рядів, між якими є певний часовий проміжок.

Так, наприклад, за даними Державної служби статистики, динаміка кількості зайнятих в Україні в охороні здоров'я та соціальній допомозі, до складу яких входять і фахівці із соціальної роботи, свідчить про наявність тенденції скорочення таких працівників до 2019 року включно (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Зайняте населення в охороні здоров'я та наданні соціальної допомоги у 2012–2019 роках (у віці 15–70 років; тис. осіб) [4]¹

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1181,4	1171,8	1150,5	1040,7	1030,4	1013,6	995,4	974,2

З іншого боку, наприклад, у державних документах знаходимо таку інформацію: у 2012–2013 роках із державного бюджету місцевим бюджетам виділялися кошти на утримання 12 тис. посад фахівців із соціальної роботи із сім'ями та дітьми, а вже в 2014 році відбувається їх поступове скорочення у зв'язку зі скороченням видатків із соціального бюджету. Станом на 2020 рік соціальну роботу із сім'ями та дітьми в Україні загалом забезпечували 3084 фахівці. Із них: 2643 – в районних і міських центрах соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; 441 – в об'єднаних територіальних громадах [7].

Отже, ці дані також вказують на те, що приблизно з 2015 року до 2019 року відбувається певне скорочення фахівців із соціальної роботи в Україні, зокрема тих, хто працює із сім'ями, дітьми та молоддю.

Але водночас звернення до інших державних документів свідчить про появу з 2019 року іншої тенденції – збільшення кількості соціальних працівників в Україні під впливом принаймні двох головних чинників: реформи з децентралізації та COVID-19.

Так, наприклад, на основі аналізу ситуації, яка склалася в Україні станом на 2020 рік, у Стратегічному плані діяльності Міністерства соціальної політики України на 2020 бюджетний рік і два бюджетні періоди, що настають за плановим (2021–2022 роки) [13], робиться висновок про збільшення кількості користувачів соціальних послуг та соціальних служб у зв'язку з реформою децентралізації та недостатню кількість соціальних працівників, фахівців із соціальної роботи на рівні громад, що призводить до неможливості вчасного виявлення проблем та надання необхідної допомоги.

У Пояснювальній записці до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо організації соціальної роботи в громаді в умовах децентралізації” відзначається, що в ситуації вимушеної самоізоляції, спричиненої заходами запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, загострилися такі проблеми, як неналежне виконання батьками своїх обов'язків, вживання алкоголю, наркотичних засобів, домашнє насильство, жорстоке поводження з дітьми тощо [9].

¹ Дані за 2012–2019 роки наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя, з 2015 року – також без частини тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Слід також додати, що постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2” органам соціального захисту населення доручено забезпечити соціальний супровід сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, члени яких хворіють або мають високий ризик захворіти на COVID-19. Такий супровід також повинні здійснювати фахівці із соціальної роботи [8].

Щоби виправити цю складну ситуацію, яка пов'язана з актуалізацією перелічених проблем, з одного боку, та недостатньою кількістю соціальних працівників – з іншого, абзацом п'ятим підпункту “в” пункту 8 статті 1 Указу Президента України від 08.11.2019 № 837 доручено до 31.12.2020 вжити заходів щодо відновлення інституту фахівців із соціальної роботи для виявлення і супроводу сімей (осіб), які перебувають у складних життєвих обставинах, розвинути систему соціального інспектування тощо [16]. Крім того, планується, що запровадження пілотного проекту “Організація соціальної роботи із сім'ями та дітьми, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, в умовах децентралізації” дасть можливість забезпечити діяльність 11 тис. фахівців із соціальної роботи в територіальних громадах міст, селищ та сіл для охоплення соціальною роботою та соціальними послугами всіх вразливих категорій сімей із дітьми (порівняно з 2020 р. – 3084 фахівці) [13].

Отже, ми бачимо, що з 2019 року в Україні під впливом реформи з децентралізації та COVID-19 уряд проводить поступову політику, яка спрямована на збільшення кількості соціальних працівників в Україні. Відповідно, ми можемо припустити, що ця тенденція збережеться й надалі (принаймні в короткотерміновій перспективі), адже соціальні проблеми та кількість вразливих груп в Україні не зменшуються.

Висновки. Таким чином, проведений аналіз дає нам змогу зробити висновок про те, що соціальна робота не зникає в умовах переходу до інформаційного суспільства, але окремі її напрями, скоріше за все, певним чином трансформуються під впливом розвитку інформаційних технологій, а також з'являються зовсім нові. Що стосується особливостей, властивих нашій країні, то можна відзначити певний тренд із 2019 року щодо цілеспрямованого збільшення кількості соціальних працівників під впливом реформи з децентралізації в Україні та наслідків пандемії COVID-19, який, скоріше за все, матиме довготривалий характер. На наш погляд, такі висновки можуть слугувати певним позитивним сигналом для активного розвитку цього виду професійної діяльності в Україні й надалі.

Використана література:

1. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социологического прогнозирования. Москва : Academia, 1999. 956 с.
2. Бестужев-Лада И.В., Наместникова Г.А. Социальное прогнозирование. Курс лекций. Москва : Педагогическое общество России, 2002. 392 с.
3. Впереди 20 век: перспективы, прогнозы, футурологи. Антология современной классической прогностики. 1952–1999. Редактор-составитель и автор предисловия академик РАО И.В. Бестужев-Лада. Москва : Academia, 2000. 480 с.
4. Зайняте населення за видами економічної діяльності у 2012–2019 роках (КВЕД-2010). Державна служба статистики. URL : <http://csr2.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 30.05.2021).
5. Матвієнко В.Я. Прогностика. Київ : Українські пропілеї, 2000. 484 с.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 “Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої корона вірусом”. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.06.2021)
7. Пояснювальна записка до проекту постанови Кабінету Міністрів України “Деякі питання реалізації пілотного проекту щодо організації соціальної роботи в громаді в умовах децентралізації”. Сайт Міністерства соціальної політики України. URL : <https://www.msp.gov.ua/projects/597/> (дата звернення 30.05.2021).
8. Профессии будущего: ТОП-20 новых и перспективных. URL : <https://info-profi.net/professii-budushhego/> (дата звернення 30.05.2021).
9. Социальное прогнозирование: Учебное пособие / П.В. Агапов, В.В. Афанасьев, Г.Н. Качура. М. : “Канон” РОО “РЕАБИЛИТАЦИЯ”, 2009. 272 с.
10. Стратегічний план діяльності Міністерства соціальної політики України на 2020 бюджетний рік і два бюджетні періоди, що настають за плановим (2021–2022 роки). Затверджено Наказом Міністерства соціальної політики України від 07.02.2020 № 97. URL : <https://www.msp.gov.ua/documents/5641.html> (дата звернення 30.05.2021).
11. 100 профессий будущего. URL : <https://trends.rbc.ru/trends/education/5d6e48529a794777002717b#p11> (дата звернення 30.05.2021).
12. Тоффлер Е. Третья волна / 3 англ. пер. А. Євса. Київ : Вид. дім “Всесвіт”, 2000. 480 с.
13. Указ Президента України Про невідкладні заходи з проведення реформ та зміцнення держави від 08.11.2019 № 837. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> (дата звернення 30.05.2021).

References:

1. Bell D. (1999) Gryadushchee postindustrial'noe obshchestvo. Opyt sociologicheskogo prognozirovaniya [The coming post-industrial society. The experience of sociological forecasting]. Moskva : Academia. 956 s. [in Russian].
2. Bestuzhev-Lada I.V., Namestnikova G.A. (2002) Social'noe prognozirovaniye. Kurs lekciy [Social forecasting. Lecture course]. Moskva : Pedagogicheskoe obshchestvo Rossii, 2002. 392 s. [in Russian].
3. Vperedi 20 vek: perspektivy, prognozy, futurologi. Antologiya sovremennoj klassicheskoy prognostiki. 1952–1999 (2000) [The 20th century is ahead: prospects, forecasts, futurologists. Anthology of modern classical prognostics. 1952–1999]. Redaktor-sostavitel' i avtor predisloviya akademik RAO I.V. Bestuzhev-Lada. Moskva : Academia, 2000. 480 s. [in Russian].

4. Zajnyate naseleennya za vidami ekonomichnoi diyal'nosti u 2012–2019 rokah (KVED-2010). [Employed population by type of economic activity in 2012–2019 (NACE-2010)]. *Derzhavna sluzhba statistiki*. URL : State Statistics Service. URL: <http://csrv2.ukrstat.gov.ua/> [Data zvernennia: 31.05.2021] [in Ukrainian].
5. Matvienko V.Ya. (2000) Prognostika [Prognosis]. Kiiv : Ukraïns'ki propilei, 2000. 484 s. [in Ukrainian].
6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukraïni vid 11 bereznya 2020 r. № 211 „Pro zapobigannya poshirennyu na teritorii Ukraïni gastroï respiratornoi hvorobi COVID-19, sprichinenoï koronavirusom. [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of March 11, 2020 № 211 “On prevention of the spread of acute respiratory disease COVID-19 caused by coronavirus on the territory of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF#Text> [Data zvernennia: 31.05.2021] [in Ukrainian].
7. Poyasnyval'na zapiska do proektu postanovi Kabinetu Ministriv Ukraïni „Deyaki pitannya realizacii pilotnogo proektu shchodo organizacii social'noi roboti v gromadi v umovah decentralizacii” . [Explanatory note to the draft resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Some issues of the pilot project on the organization of social work in the community in a decentralized environment"]. *Websajt Ministerstvo social'noi politiki Ukraïni*. URL: <https://www.msp.gov.ua/projects/597/> [Data zvernennia: 30.05.2021] [in Ukrainian].
8. Professii budushchego: TOP-20 novyh i perspektivnyh. [Professions of the future: TOP-20 new and promising]. URL: <https://info-profi.net/professii-budushchego/> [Data zvernennia: 30.05.2021] [in Russian].
9. Social'noe prognozirovanie: Uchebnoe posobie (2009) [Social forecasting: Textbook]. / P.V. Agapov, V.V. Afanas'ev, G.N. Kachura. M. : “Kanon” ROOO “REABILITACIYA”, 2009. 272 s. [in Russian].
10. Strategichnij plan diyal'nosti Ministerstva social'noi politiki Ukraïni na 2020 byudzhetnij rik i dva byudzhetni periodi, shcho nastayut' za planovim (2021–2022 roki). [Strategic action plan of the Ministry of Social Policy of Ukraine for the 2020 budget year and the two budget periods following the planned one (2021–2022)]. Zatverdzheno Nakazom Ministerstva social'noi politiki Ukraïni vid 07.02.2020 № 97. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5641.html> [Data zvernennia: 31.05.2021] [in Ukrainian].
11. 100 professij budushchego. [100 professions of the future]. URL: <https://trends.rbc.ru/trends/education/5d6e48529a794777002717b#p11> [Data zvernennia: 30.05.2021] [in Russian].
12. Toffler E. (2000) Tretya hvilya [The third wave]. / Z angl. per. A. Ćvsa. Kiiv : Vid. dim “Vsesvit”, 2000. 480 s. [in Ukrainian].
13. Ukaz Prezidenta Ukraïni Pro nevidkladni zahodi z provedennya reform ta zmicnennya derzhavi vid 08.11.2019 № 837. [Decree of the President of Ukraine on urgent measures to reform and strengthen the state]. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/837/2019#Text> [Data zvernennia: 31.05.2021] [in Ukrainian].

Yevdokymova I. A., Butylina O. V. Social work in Ukraine: an attempt to forecast

The article is devoted to an overview of possible trends in the development of social work in Ukraine in the future. The authors provide a brief overview of the main stages of development of social forecasting in the West, as well as methods that can be used to develop social forecasts: surveys, extrapolations and modeling. The article attempts to use some of them to outline the state of social work in the future.

Based on the analysis of opinions of different authors about the professions of the future, the article clarifies the place of social work among them. The article concludes that social work does not disappear in the society of the future, but some of its areas may be transformed in some way under the influence of information technology, and obviously the emergence of completely new areas in response to the needs of information society. In addition, it is concluded that in the society of the future there will undoubtedly be types of professional activities in which robots or information technology can not completely replace man and communication with him, and which are aimed at solving problems that constantly accompany humanity (social inequality, isolation, exceptions, etc.). Such types of professional activity include social work.

The application of the extrapolation method allowed the authors to establish certain trends in the number of social workers in Ukraine. Statistics indicate that from about 2015 to 2019, there is a certain reduction in social work professionals in Ukraine, in particular, those who work with families, children and youth. The reference to state legal documents allowed the authors to conclude that from 2019 another trend will appear – an increase in the number of social workers in Ukraine under the influence of at least two main factors: decentralization reforms and COVID-19.

Key words: post-industrial society, information society, social forecasting, forecasting, methods of social forecasting, social work.